

รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์

รูปแบบใหม่การบริหารเขตพื้นที่การศึกษา

จังหวัดชายแดนภาคใต้

New Administration Model in Educational Service Areas In
Southern Border Provinces of Thailand

ผู้ช่วยศาสตราจารย์บรรจง ฟ้ารุ่งแสง
และคณะ

ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ(วช.)
และผลงานนี้เป็นความรับผิดชอบของผู้วิจัยแต่เพียงผู้เดียว

ตุลาคม 2556

บทคัดย่อ

การวิจัยรูปแบบใหม่การบริหารงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นการศึกษาวิจัยเพื่อวิเคราะห์การบริหารงานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา 3 ด้านคือ ด้านนโยบายแผนพัฒนาการศึกษาระดับเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ด้านแนวทางการพัฒนารูปแบบการศึกษาระดับจังหวัด และแนวทางการพัฒนาปรับปรุงการบริหารงานของเขตพื้นที่ศึกษารูปแบบใหม่ โดยวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ เช่นมีส่วนร่วมเป็นคณะกรรมการสำนักงานเขตพื้นที่ การวิเคราะห์เอกสาร การสัมภาษณ์ระดับเชิงลึกและ การประชุมกลุ่ม

ผลการศึกษวิจัยพบว่าด้านนโยบายแผนพัฒนาการศึกษาระดับเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดชายแดนภาคใต้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดกลยุทธ์เร่งพัฒนาการศึกษาในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้และแก้ปัญหาการพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานให้มีคุณภาพมาตรฐาน บนความหลากหลายทางวัฒนธรรม ส่งเสริมโอกาสการศึกษาอย่างทั่วถึงและส่งเสริมสวัสดิการ สวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา เป้าหมายของแผนพัฒนามุ่งผลสัมฤทธิ์การศึกษาขั้นพื้นฐานในวิชาหลัก ส่งเสริมโอกาสการเรียนรู้สถาบันอุดมศึกษา ส่งเสริมขวัญและกำลังใจบุคลากรที่ปฏิบัติงานในพื้นที่ ด้านนโยบายการเรียนการสอนมีการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาที่มีความสอดคล้องกับวัฒนธรรมด้านภาษา ศาสนา มุ่งพัฒนาการศึกษาทั้งภาครัฐและเอกชนและพัฒนาบุคลากรด้านทักษะวิชาการ ด้านแผนพัฒนาโครงสร้างระบบบริหารการศึกษา มุ่งเน้นความเป็นเอกภาพโดยพัฒนาระบบฐานข้อมูลและสารสนเทศการศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีแผนจัดโครงสร้างศูนย์ประสานงานและบริหารการศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งแผนพัฒนาการศึกษาของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจากการวิจัยพบว่า อยู่ระหว่างการจัดทำยุทธศาสตร์ศึกษาระดับจังหวัดและคาดว่าจะขยายผลระดับอำเภอ ในอนาคต

ด้านแนวทางการพัฒนารูปแบบใหม่ การบริหารงานเขตพื้นที่ศึกษาระดับจังหวัด พบว่าการพัฒนาการบริหารงานการศึกษาควรมีความชัดเจนด้านการกระจายอำนาจการบริหารงาน เพื่อจะมุ่งสู่ประสิทธิภาพและประสิทธิผลของผู้เรียนในสถานศึกษา ให้มีการกำหนดมาตรฐานตัวชี้วัดการพัฒนาคุณภาพการบริหารงานวิชาการระดับผู้อำนวยการลงไป พัฒนาระบบสารสนเทศทั้งภายในและภายนอกสำนักงานเขตพื้นที่ให้เชื่อมโยงถึงกัน บริหารภายในกลุ่มงานหลักของเขตพื้นที่การศึกษาและผู้บริหารงานกลุ่มโรงเรียนเครือข่ายที่มุ่งประสิทธิภาพทางการศึกษา โดยเฉพาะการส่งเสริมบทบาทของกลุ่มงานการนิเทศ ติดตามและประเมินผลในการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนให้สอดคล้องกับวิกฤตความมั่นคงของพื้นที่ ปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหารจัดการโดยสร้างแรงจูงใจบุคลากร ครูทั้งรัฐและเอกชนที่ปฏิบัติงานในพื้นที่ให้มีสวัสดิการและความก้าวหน้าในอาชีพ มีการพัฒนาด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้องเพื่อบริหารการศึกษาในระดับอำเภอโดยอาศัยรูปแบบคณะกรรมการบริหารการศึกษาซึ่งมีที่มาจากสภาชุมชน อันจะเป็นการส่งเสริมเครือข่ายการมีส่วนร่วมพัฒนาการศึกษาให้ลงไปถึงระดับท้องถิ่นอย่างแท้จริงในอนาคต

ABSTRACT

This study on a new Model of educational service area office administration in southern border provinces aimed to compile and analyze educational administration in 3 aspects; policies and educational development plan at regional level in southern border provinces, development approach in educational plan at provincial level, and development approach in improving educational service area office administration.

The findings were described as follows. The policies and educational development plan at regional level in the southern border provinces of the educational service area office in Pattani, Yala and Narathiwat had defined some strategies to develop the educational in special development area in the southern border provinces and resolve problems related to primary educational development to be standardized. These strategies were based on cultural diversity in local area. Besides, other important strategies were a serious promotion on Islamic activities at all levels, a support for private schools to enhance vocational development, an improvement plan for effective administration system focusing on educational quality, a development on educational administration system, and education for security. However, the plan on problem solving still lacked cultural strategy.

To the educational plan at provincial level, the development approach should be defined by a committee to coordinate with the educational administration at provincial level. This would be useful to establish a cooperative network at all levels including sub-district level. Moreover, the educational plan at provincial level should emphasize integrated administration of the educational service area office in each province and between provincial groups to maximize benefits under the administration based on educational reform in a new decade.

To the educational development plan at regional level in southern border provinces, it demonstrated that the educational administration lacked clarity of results-based management to increase effectiveness and efficiency of students. Additional, a role of administrative development quality should be determined at school director level, regional level, and school network executive level. The quality network center's role at district level should be promoted to follow up and evaluate the outcomes of educational management. Furthermore, relevant laws should be developed at district level by using the committee at the coordination center at district and provincial levels. Finally, the schools should be shifted as juristic persons regarding Educational Act to truly promote the network to participate into the educational development at local level in the future.